

244

Egy hétköznap délelőtt BUDAPESTEN

A Nagykörúttól – a Kiskörútig...

...és a Váci úton

Igénytelen, egyszerű kívánság: megtudni, s elmondani, mi történtik Budapesten egy hétköznap délelőtt. Mert mit is találhatna a kíváncsi — kontrázhathatnak esetleg — azon túl, amit mindenki tud: dolgoznak, pihennek, születnek és meghalnak. Valóban tömören, szűrkén ez van. De...

Igen, azt kell megmondani, hogy egy hétköznap délelőttnek ezernyi epizódja van, amelyik mind, mind az Élet. Az Élet, amelyből mindenki mélyen szeretne meríteni, napos oldalon lenni, s ha a tegnap netán bosszúságot ad, bizakodva indulni ma, hogy holnap minden sikerüljön.

Nos, elindulunk megtudni, mi történi a fővárosban egy szürke hétköznapon. Nem országos ügyeket intézőket kérdezzük; azokat inkább, akik nap-nap után ugyanazt látják, csinálják, akik úgy vélik, minden nap egyforma. Amikor egy-egy kérdés elhangzik, gondolkodni kezdenek. Tényleg, mennyi érdekesség — mennyi szépség van a szokottak tűnőben is.

Ezt mondjuk mi is. Azaz hogy tolmácsolásunkban mondják az apró történetek, képek, színek, amelyeket nem kerestünk, csak találtunk. Tessék: Budapest, 1958. október első napjának délelőtti, s annak is egy kicsi, kicsi része...

A mezőkövesdi asszonyok babáit csodálja ez a két kislány. De jó is lenne játszani velük. Talán majd karácsonyra ilyen vesz anyuka

A Corvin előtt a szokásos tömeg. A bebocsátást várják. Aztán ugrik az óramutató, nyílik az ajtó — ehhez az ajtónyitáshoz Pesten órát lehetne igazítani.

Indulunk a Rákóczi úton a Nagykörúttól a Kiskörút felé.

Evtizedek óta megszokott kedves színtelje Pestnek: a mezőkövesdi matyóasszonyok.

Ha vevő ritkábban is, de nézelődő annál gyakrabban akad. Nagy Pálné tizennyolc éve árul ezen a helyen, a közel hetvenesztendő Szilvás Józsefné pedig éppen harminchat esztendeje hordja Pestre remekbékésült babáit, hímzéseit. Most csak egy nagy gondja van. A fia a Szovjetunióban tanul, mérnökember lesz. Néhány hónap múlva végzős bejelentette, hogy oda-odaválási menyecske hoz a házhoz. Szilvás néni meg nem tudja, hogyan beszél majd ő a menyéjével?

No, de siessünk tovább, mert az óramutató gyorsan forog. A forgalom a szokásos délelőtti, közepes, inkább az áruházakban találunk több embert, meg egy kicsi, de annál zsúfoltabb üzletben.

Az ajtón tábla: „Vas- és Edénybolt 90-es fiók, Vulkan tüzeléstechnikai szaktüzet.” Bent az üzletben egymás tetején a salgótarjáni Luna-tűzhelyek, vaskályhák, cserépkályhák. A tüzhelyekből különösen sok fogy. Amióta a hitelkártya megindult, három hét alatt 100 „Luná-t” adtak el részletre. Itt a „vevők” egy része eleinte inkább csak nézelődő, hiszen azt jól meg kell fontolni, tanácskozni, milyen kályhát vesz az ember télire.

Néhány ház, csak egy útkezeszedezésen kell átmenni és valami nagyon finom illat csapja meg a járókelő orrát. A kirakatban finom vajassütemények, péksütemények, s az apró üzletben mintegy negyven-fajta friss árú közül választhat a betérő.

A „Rákóczi” sütő- és cukrászipari KTSZ ízletes, tiszta boltjában vagyunk. De gyereünk beljebb, a cukrászok, pékek birodalmába. A villanykemencéből most szedik ki a friss szürkenyeret, fent, az emeleti cukrászlatban pedig a kis Madarász Sanyi, a másfél éve alakult szövetkezet első cukrászatanulója ismerkedik a tőrőskészítés tudományával. Jsmét az utcán vagyunk. A házak ablakai a legtöbb helyen nyitva, itt-ott porrongyot ráznak. Hiába, ez a délelőtti takarítás ideje.

A jó cukrász szemmértékre, szinte grammra tudja, mennyi tőrő kell a tászkába — mondja Nagy Lajos, Madarász Sanyi tanulóinak.

ÁTUTAZÓBAN — A PAKSI SZÜRETRA

Még prűszköl a mozdony, még összekocannak az útközök, amikor egy magas, szőke fiatalember lép le a vonat lépcsőiről a Nyugati-pályaudvar üvegteretű csarnokában. Olyan nagy iramodással indul el, hogy bizony meg kell szaporáznai a lépéseket, hogy utolérjék.

— Hová igyekszik?

— Trapp János vagyok, a gödöllői Agrártudományi Egyetem állattenyésztési karának ötödéves hallgatója. Hazajele tartok.

— Talán budapesti?

— Nem, Paksra megyek, ott laknak a szüleim, s hazajele tartok a szüretre. Már hat hónapja a Dánszentmiklósi Állami Gazdaságban dolgozom. Ott töltöm le a gyakorlati időmet. Közel kétszáz kilométert kell utaznom, hogy hazaérjek. Délután indulok tovább Kelenföldről.

— Milyen munkát végez az állami gazdaságban?

— A diplomámhoz gyűjtöm az adatokat az állattenyésztés köréből. Februárban kell majd a diploma-munkámat megvédenem. A 4000 holdas gazdaságban nagyon sok tanulni valója van a magamfajta egyetemistának, de azért most nagyon várom már, hogy hazaérjek.

— Mivel tölti a fél napot Budapesten?

— Még sok bevásárolni valóm van! Tízéves öcsémnek meg kell szereznem Kittenberger Kálmán könyvét. Pali, az öcskös él-hal a vadászattörténetekért.

— Csak ketten vannak testvérek?

— Öten vagyunk. Mindegyik fiatalabb, mint én. Szívesen vinnék haza mindnek ajándékot, de a gyakorlati fizetésből még nem futja. Jövőre már önálló keresettel rendelkező mezőgazdasági szakember leszek. Majd akkor!...

Örömtűz a laktanyaudvaron

Különösen szép reggelre ébredt ezen a napon a Május 1. úti szülőkórház egyik kórtermében Jakab Tiborné, az aranyszőke hajú, 20 éves kismama. Még a kert öszbeboruló fáit is virágoznak látta, ahogy a kis, 11 napos Árpádot tartotta a karjában, hiszen ezen a napon ünnepli a távoból férjének 23-ik születésnapját.

A fiatal mamát és az ifjú papát az egész kórház ismeri. Angéla itt, Budapesten járt iskolába, méghozzá a Vámos Ilona Szülésznőképzőbe, s aztán a csecsemőosztályon dolgozott. Számára nem jelent már újdonságot a sok műszer, a fehérköpenyes orvosok, fülének ismerős az apróságok sírása, gügyögése. Mégis... Amikor az ifjú asszony először öleli magához a játékszerű emberkét, elfelejti az iskolában tanultakat, s olyan lesz ő is, mint a többi asszonyok.

S az újdonsült apa? Az ő történetén sokat derültek a kórház asszonyai, s az orvosok. Jakab Tibor, a keszthei honvédségi alakulat sporttisztje napokig úgy járt-kelt

a laktanyaudvaron, mint az alvajáró. Gondolatai minduntalan Budapest felé kalandoztak. Munkája nem engedte, hogy a feleségéhez utazzon, ezért apró gallyakat, rózsenyalábot gyűjtött, s fia tiszteletére örömtűzet gyújtott a laktanyaudvaron. Parancsnoka megértette örömet, s tréfas komolysággal ezt a „parancsot” adta: — Jakab elvtárs, magát most úgysem lehet használni semmire! Utazzon fel öt napra a feleségéhez!

A papa valamivel korábban érkezett a kórház elé, mint a látogatási idő. Szemmel felmérte a kórház kerítését, s mivel nem engedték be a kapun, a falat átugorva jutott be a fiához és a feleségéhez. Mi az a két méter egy sportolóknak, ha emellett az apai büszkeség is feszíti a mellét!

Ötszázán a Dagályban

Ki hinné, hogy még a Szabadság-strand — Dagály vagy Aranylavor, a gyengébbek kedvéért — pénztárosnője is tud érdekeseget mondani.

— Pedig igen... Ma jöttem vissza szabadságról, és bizony van elég munka. Még nincs déli, de már négy-ötszázán vannak a strandon.

Ó, Pintér Istvánné is sokat fürdött — a Balatonban. Ott nem kell jegyet váltani. Értetető tehát, hogy...

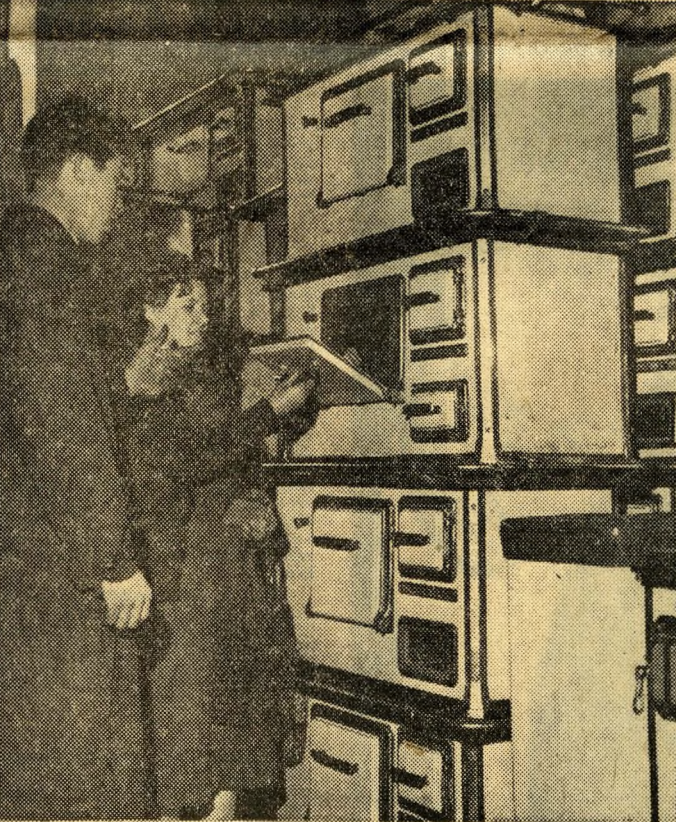
— Nagyon jól éreztem magam. Most csak irigyelni tudom azokat, akik itt libickolnak és pihennek.

Kik ezek?

— Fiatalok és idősek egyaránt. Ma délelőtt például sok diák jött. A munkások leginkább korán reggel, vagy délután látogatnak ide.

— Meddig tart nyitva a strand?

— Télen-nyáron. Nem idénymunka az enyém...

Ezekből a tüzhelyekből adtuk el eddig részletre 100 darabot. Vajon ki lesz a 101-ik vevő?

A legújabb ÖNKISZOLGÁLÓ-BOLT

Mintha bálteremben lennénk. Neonfény, tükrök, csipkefüggönyök. Mi ez? A polcokon szappan, mosópor, palackozott italok. Odább, a még üres pultok felett feliratok: péksütemény, kenyér. Pontosan huszonegy órával nyitás előtt érkezünk. Itt, a Szemere utca és Szent István körút sarkán nyílik meg pénteken délelőtt tíz órakor a környék első önkiszolgáló Kőzért-üzlete. Remeljük, hogy a lakók hamarosan megtanulják majd, hogyan kell a csinos kis kosarakkal — önmagukat kiszolgálni.

Az oldalt írták: Kovács György, Sárdi Mária és Somos Ágnes.

Foto: Gajdár-Dolezsál

Az angyalföldi Váci út csendes. A délelőtti muszak majd az egész környéket felszipantja. Egy-egy ember akad csupán, aki be- vagy kilép a gyárkapukon. Sok a tábla: „Munkásérvétel van!” Leghosszabb a lista a Láng Gépgyár kapuján. Majd minden szakmában van felvétel. Egy fiatalember áll előtte, nézi, nézi, aztán befelé indul. — Megfelel? — kérdezem. — Talán... Sőt, biztos, mert jól indult a mai nap. Kémmenyseprővel találkoztam. Nevet. — Hányadik helye lesz? — Az első. De ne írja meg a nevem, mert még nem vettek fel. S félszeg, bátortalan léptekkel indul el a gyárudvaron. Mi a KISZ-bizottságra tartunk. A kérdés persze itt is: — Mi történt ma délelőtt? Hárman is válaszolnak egyszerre, de Monoki elvtárs, a titkár végül is összefoglalja.

Herendi teáskészlet

Kérek egy életre szóló autogrammot

Beléptek, mint Szalai Kálmán és Hittaller Klára. S két röpke „igen” után már Szalai Kálmán és neje lettek! A Központi Házasságkötőterem házassaladóinak listájára 10 órákor került fel ez a pár.

A vőlegény 28 éves. A Világítástechnikai Vállalatnál dolgozik. A menyasszony idős szülei gondját viseli. Az Odry Árpád Színházban konyháján dolgozik. 22 éves.

Amikor a színházban megválták, hogy férjhez megyek, kaptam nászajándékba egy Herendi teáskészletet — mondja Klára.

— És a stafírung megvan?

— Ami megvan — megvan!

— Összeállítjuk az ifjúsági híradót. A szakma ifjú mestere vizsgái folynak. Dolgozunk a tagnyilvántartás rendezésén...

S amikor már a részletek felől is érdeklődnék, hogy például kit dicsérnek meg a híradóban az ifjúsági brigádok közül, avagy a húsz várható mester között lesz-e szakma kiváló dolgozója, kiderül, ma délelőtt még más is történi.

— Megbeszéljük a gyűreység vezetőikkel a forradalmi muszak tennivalóit. Ma készül el egy tabló, amelyen bemutatjuk a XIII kerület múltját és jelenét. Es...

Tovább kell menni, nincs idő. Csikós Lajcsit, az öntőből ugyanis hiába kérdezzük.

— Mi újság?

— Semmi, dolgozunk.

Igen, dolgoznak, s ez a forrása annak, hogy a budapesti hétköznapok még gazdagabbak legyenek.

Próba a Petőfi Színházban

Komédia egy levél körül

A „bűvös levél, amely körül a Petőfi Színház színpadán ezekben az október eleji napokban egy mulatságos komédia körvonalai bontakoznak ki, tulajdonképpen nem is jelentős, nem is figyelemre méltó téma. Egy lebeszárás... címet szerelmi vallomás rejtezik a hátterében, papír zizegő sorai mögött. S lám, ma mégis mindenki éppen ezt a levelet keresi, kutatja lázas izgalommal a színpadon.

Zozo asszony, a címzett, pedig ravaszosan legyezje még rejtő örökjárt. Mert körülötte forognak az események, helyesebben ő igyekszik megszabni azok sodrásának irányát. Persze ez egy „gyenge” nő számára nem könnyű feladat. Nem volt könnyű a múltban, a múlt századvégi Romániában sem. Mert ott és akkor történi, hogy egy levél-történet csodálatosképpen egybeesett a képviselőválasztásokkal. Illetve a választások estek össze... Vagyis bonyolult dolog ezt kibogozni.

De felesleges is, hiszen éppen ezért írt pezsdülő komédiát Ion Caragale, a kitérő román drámaíró. Az elvezetett levél — mert ez a darab címe — a régi-régi kapitalista választások eredményi fogását, úri-huncutságát, hamis korteskedését, kompromisszumokból tevőleg ki előtűnik, mai fiatalok mai nézők előtt.

Kezdődik a próba. A színészek még ma, köznapl ruhában ismerkednek, barátkoznak a játék sok vidámságával. De bocsánat, egy egy percre. Hadd kérdezzük meg Zozó asszonyt és társait.

Gellért Lajos:

Azazna Dandának a végén, én nem kérem megveje az ellenék. Itt is, ott is megbuktam a választásokon. Hát nem felháborító ez?! Én, akinek a családjára 48-óta hi! már a parlamentben?... Most ide írtam magukhoz. Semmihez a világon nem értek. Azt sem értem, hogy miért nem akarnak engem megválasztani...

Gordon Zsuzsa:

Zozó vagyok. Azt akarom, hogy a világ körülöttem táncoljon, de legalább cigány-kerekeltessen. A választások után a fáklyamenet az én nevemet hordozza körül a városban. Hogy ehhez én nem vagyok elég erős?... Na de a férjem. Ha ő akarja, nincs akadály. Már pedig ő akarja, hiszen én akarom!...

Agárdy Gábor:

Téved uram, önagsága nem az a feleségem, hanem Zazarie Trajankó úr. Én pedig Stefan T. Popescu vármegyei prefektus vagyok. Hogy miért vagyok akkor itt?... Oh, hiszen ez nagyon egyszerű. engem ugyanis önagságához mindössze a barátai viszony szerény kötelessége láncol...

Gellért Lajos

Gordon Zsuzsa

Agárdy Gábor

A boldog anya